

İntisab ve Biat

Hazırlayan: Prof. Dr. Ali Bolat

Biat genelde bizzat yapılır ve bu sürece “el almak”, “el vermek” denir. Bunun dışında törene bağlı inabe haricinde mürşidin tasavvuf sahasında yazdığı bir eseri anlamak ve tatbik etmek şeklindeki usûle “rivayet yolu ile intisab”; aynı mahiyetteki bir eseri okuyup üzerinde inceleme ve araştırma yapmaya da “dirayet yolu ile intisab” denir. Tâlibin, şeyhe intisabı, biati Hz. Peygamber’in İslâm’a dâhil olanlardan söz alması, Hudeybiye hadisesinde sahabenin kendisine bağlılıklarını bildirmek üzere biatlerine dayandırılmıştır. Dolayısıyla tasavvufta biat/inabe bir tür ahidleşme olarak görülmelidir.

Bir tarîkate girmek isteyen kimsenin (tâlib) o tarîkatın şeyhine *intisab (biat)* etmesi gerekir. Biat tasavvufta mürid adayının (tâlib, muhib) şeyhe ve onun vereceği emirlere tam anlamıyla bağlı kalacağına dair söz vermesidir. *Mubâyaa, ahz-ı tarîk, ahid, intisab, telkin-i zikr, inabe, el almak ve ikrar vermek* gibi terimler de aynı anlama gelir. Sûfiler biat uygulamasını Kur’ân ve Sünnet’e dayandırır. Kur’ân-ı Kerim’de biata ve taşıdığı öneme işaret eden âyetler bulunmaktadır.¹ Hz. Peygamber’in İslâm’a girmek isteyen kişilerden, hicret ve cihad gibi önemli faaliyetlere karar verirken sahabîlerden, iyi ve temiz bir dini hayat yaşamak isteyenlerden biat alması, tarîkatlarda şeyh ile mürid adayları arasında akdedilen bir çeşit bağlılık yemini kabul edilen biat için örnek teşkil etmiştir.²

Biat tâlibin mânevî bağlılığını ve teslimiyetini simgeler ve bu yolla şeyhin feyzinden faydalanması beklenir. Aynı zamanda şeyhe ve onun vereceği emirlere tam anlamıyla bağlı kalacağına dair söz vermeyi (ahid) ifade eden biat sırasında müride hırka ile serpûş giydirilir. Ardından mürid intisab ettiği tarîkatın âdâb, erkân ve usûllerini şeyhinin rehberliğinde gerçekleştirir. Şeyhi hiç görmeden onun ruhaniyeti vasıtasıyla eğitilmek de mümkündür. Buna, Üveys el-Karenî’nin Hz. Peygamber’i görmediği hâlde mânen eğitilmesi ve kendisine peygamber tarafından hırka bırakılmasından dolayı Üveysî tarik/Üveysîlik adı verilmektedir.³

Kaynak: Ali Bolat, Mehmet Uyar, Muammer Cengiz, *Tasavvuf : tarih-doktrin-tenkit*, Samsun: E Yazı Yayınevi, 2019

¹ Bkz. Tevbe 9/111; Fetih 48/10; Mümteherine 60/12.

² Osman Türer, “Biat”, *DİA, TDV Yay., VI, İstanbul 1992*, ss. 124-125.

³ Reşat Öngören, “Tarikat”, *DİA, XL, İstanbul 2011*, ss.95-105.